

Ostuni

Lino Tagliapietra (1934)

Gemeentemuseum
Den Haag

1999. Glasobject, H 47,5 cm
Herkomst: kunstenaar

Onlangs is de collectie kunstnijverheid van het Gemeentemuseum Den Haag verrijkt met een adembenemend mooi glasobject van de hand van de Italiaanse glaskunstenaar Lino Tagliapietra (1934). Deze aanwinst is mede mogelijk gemaakt dankzij een substantiële bijdrage uit het Jaap en Joanna van der Lee-Boersfonds dat in 2000 werd ingesteld door mr. J.J. van der Lee. Dit bij de Vereniging Rembrandt ondergebrachte Fonds op Naam heeft als belangrijkste doelstelling museale aankopen op het gebied van glas te stimuleren, in het bijzonder ten behoeve van het Gemeentemuseum Den Haag. Het uitzonderlijke van deze aanwinst is dat de heer Van der Lee het object zelf heeft uitgekozen als het in zijn ogen mooiste voorwerp dat te zien was op de tentoonstelling *A.D. Copier & Lino Tagliapietra. Inspiratie in glas* die vorig jaar in Museum Het Paleis (een dependance van het Gemeentemuseum) heeft plaatsgevonden. Omdat ook het Gemeentemuseum dit glasobject met de intrigerende naam *Ostuni* als een belangrijk en representatief werk van Tagliapietra beschouwt, is besloten het voorwerp aan te kopen. Het is de eerste verwerving die met steun van het door Van der Lee in het leven geroepen fonds plaatsvindt.

De tentoonstelling *A.D. Copier & Lino Tagliapietra* was een hommage van de Italiaanse glaskunstenaar Lino Tagliapietra aan de belangrijkste glasontwerper die Nederland in de 20ste eeuw heeft gekend: A.D. Copier (1901-1991). Met het naderen van de magische leeftijd van 65 jaar ontstond bij Tagliapietra de wens om in Nederland een tentoonstelling van zijn recente werk te mogen opdragen aan Copier, die hij als zijn geestelijke vader beschouwt. Aangezien in de rijke en gevarieerde glasverzameling van het Gemeentemuseum het werk van Copier een belangrijke plaats inneemt, wilde het museum graag meewerken aan de realisatie van dit verlangen. En zo was in Museum Het Paleis enerzijds een overzicht te zien van het veelzijdige oeuvre van Copier, anderzijds een veertigtal oogstrelende objecten dat Tagliapietra speciaal voor deze gelegenheid had vervaardigd.¹ De tentoonstelling is een groot succes geweest: meer dan 21.500 bezoekers hebben het werk van de twee glascoryfeën bewonderd.

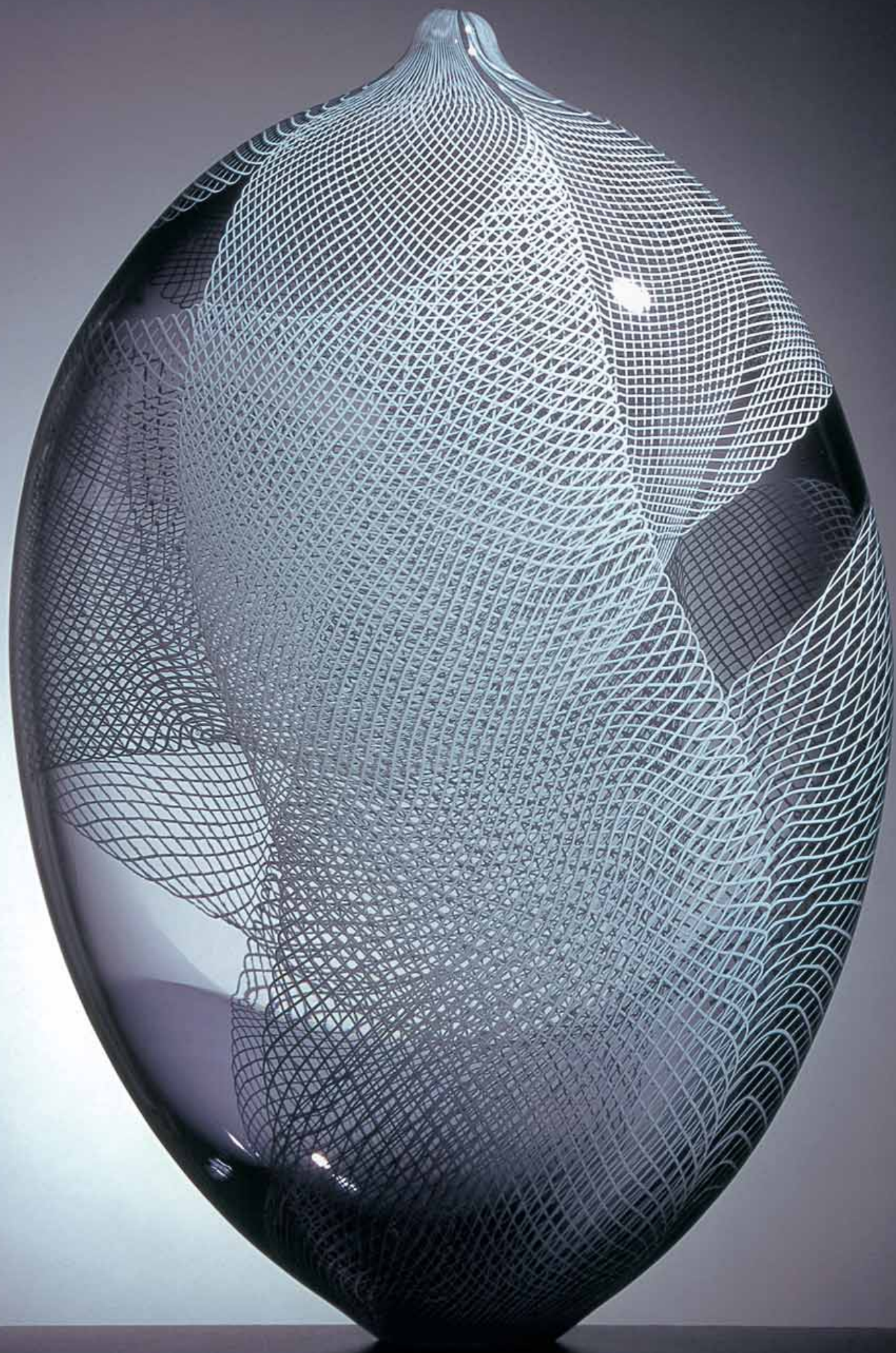
Voor het eerste contact tussen Copier en Tagliapietra moeten we teruggaan naar het jaar 1981, toen Copier enige tijd in Venetië verbleef, waar hij door de *Scuola Internazionale del Vetro* was uitgenodigd deel te nemen aan een *workshop*. Tot de fabrieken waar Copier zijn ontwerpen liet uitvoeren, behoorde Effetre International waaraan Tagliapietra op dat moment was verbonden als artistiek

directeur, ontwerper en hoofd van de productie. In die hoedanigheid was hij ook diegene die tot op de millimeter nauwkeurig de ontwerpen van Copier materialiseerde. De hoge graad van technische vaardigheid waarmee de Italiaanse glasmaker dit deed, maakte diepe indruk op de Nederlandse ontwerper. Geheel in de traditie van de oude Venetiaanse glaskunst gaf Tagliapietra op meesterlijke wijze gestalte aan de ontwerpen die Copier al in Nederland aan het papier had toevertrouwd.

Zoals uit het navolgende citaat blijkt, was ook Tagliapietra geïmponeerd door het kunstenaarschap van de toen inmiddels 80-jarige Copier. 'Die dag [waarop zij elkaar voor het eerst ontmoetten, TME] was ik bezig objecten naar mijn eigen ontwerp te maken en ik herinner mij heel goed dat Copier buitengewoon opmerkelijk was, en voorkomend, zoals hij ook in het vervolg steeds was. Wij begonnen samen te werken en ik geloof dat het geweldige glasobjecten waren, die uit onze samenwerking ontsprongen (...). Nog een eigenschap die mij aan Copier fascineerde, was zijn vermogen zich in te leven in de technische vaardigheden van de meester waarmee hij samenwerkte en zich daaraan, met behoud van zijn eigen identiteit, aan te passen. Wat mij betreft waren de perioden die ik met hem heb doorgebracht fantastisch, omdat hij mij gebracht heeft tot een nieuwe dimensie waarin ik mijn verhouding tot glas opnieuw ontdekte en het glas als kunst ging ervaren. Daarvoor zal ik hem altijd dankbaar zijn'.²

Niet in de laatste plaats door Copier gestimuleerd, heeft Tagliapietra in de periode van 20 jaar die sinds hun eerste contact is verstreken zich tot een van de belangrijkste glaskunstenaars van deze tijd ontwikkeld. Aan zijn blaaspijp is een scala aan glasobjecten ontsproten die het beste bieden wat de eeuwenoude Muranese glastraditie heeft voortgebracht. Tot deze voorwerpen behoort het object *Butterfly* dat Tagliapietra als dank voor de succesvolle expositie in Museum Het Paleis aan het Gemeentemuseum schonk. Dit veelkleurige, haast brutale glasobject heeft, zoals de naam aangeeft, de vorm van een vlinder waarin Tagliapietra ondubbelzinnig getuigt van zijn onbetwistbare virtuositeit. Het is een bijna schilderachtig object geworden waarvan de huid met geel- en roodkleurige verfstraken beschilderd lijkt te zijn. Daar overheen zien we een ritmisch spel van zwarte lijnen die doen denken aan muziekpapier, als gaat het hier om een lichtvoetige ouverture uit een Italiaanse opera.

Van een geheel ander, naar binnen gekeerd karakter is het glasobject *Ostuni*. Dit voorwerp is ontstaan met be-

hulp van de techniek van het zogenoemde filigraanglas. Voor deze techniek wordt gebruik gemaakt van, in dit geval, opaakwitte glasstaafjes die als kantwerk in de huid van het glas worden opgesloten. Als deze *cane* (glasstaafjes) evenwijdig lopen, spreken we van *vetro a fili*. Zijn de glasstaafjes getwist, dan is er sprake van de techniek *vetro a retorti*. Het netwerk van gekruiste glasdraden wordt *vetro a reticello* genoemd. Het is vooral dit laatste patroon dat we in verschillende lagen en combinaties terugzien in het object *Ostuni*. Met dit voorwerp heeft Tagliapietra letterlijk de draad van een van de oudste en meest bekende Venetiaanse glastechnieken opgepakt en verrijkt met zijn eigen meesterschap. Mede om die reden vormt *Ostuni* een welkome aanvulling op de glascollectie van het Gemeentemuseum waarin prachtige voorbeelden van 16de- en 17de-eeuws filigraanglas zijn vertegenwoordigd. Er is haast geen mooier voorbeeld denkbaar van het grote meesterschap waarmee een oude techniek is geactualiseerd. Afgezien van de relatie die met de oude voorwerpen in de verzameling kan worden gelegd, completeert *Ostuni* het rijke palet van voorbeelden van hedendaagse glaskunst. Samen met het werk van (glas)kunstenaars als Peter Bremers, Bert Frijns, Hella Jongerius, Richard Meitner en Ettore Sottsass illustreert *Ostuni* de vele mogelijkheden die de moderne glaskunst biedt. Het Jaap en Joanna van der Lee-Boersfonds had zich geen betere besteding kunnen wensen ♦

Titus M. Eliëns

Butterfly

Lino Tagliapietra (1934)
2000. H 31,7 cm.
GEMEENTEMUSEUM DEN HAAG

Noten

1. T.M. Eliëns, A.D. Copier & Lino Tagliapietra. *Inspiratie in glas. Inspiration in glass*, Den Haag (Gemeentemuseum) / Gent 2000.
2. L. Tagliapietra, 'Andries Copier heb ik in 1981 leren kennen', in: *De David Röell Prijs 1987* (speciale uitgave van de Vereniging van Vrienden van Modern Glas) 1987, 16.